

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Külföldi rágalmak.

—, augusztus 7.

Német ujság, angol folyóirat, francia szemle nagy egyértelműséggel zengi, hegedüli, éneklí, kiáltozza és szinte ordítja, hogy Magyarországon a magyar állam a nemzetiségek elnyomója. Természetes. Hiszen nekünk semmi egyéb dolgunk nincsen, csak nyomni és elnyomni. A nagy panasz szerint ezuttal nem mást, mint a derék és tiszteletreméltó oláhokat nyomjuk el. Még pedig, mint ahogy ez már az efajta Ázsiából ideszakadt zsarnoknéphez illik: keleti barbársággal és kegyetlenséggel. Rettentő példák vannak efelől közölve, nagy bőbeszédűséggel, nagy és szíves ecsetkezeléssel.

Talán mondani sem kell, hogy ezek a rettentő példák egyuttal példátlan hazugságok is. Az ember csak két dolgon csodálkozik. Első sorban tudva azt, hogy a nyugati sajtó hasonló dolgok közlésére nem adja oda ingyen a hasábjait, hogy honnan veszik azt a sok pénzt az agitátorok ezeknek a hasábnak a megvásárlásához? Hát még mennyiért vásárolják meg azokat a többé-kevésbé neves publicistákat, akik a hazugságokat a nevük aláírásával hitelesíteni igyekeznek. A másik csodálkozni való pedig abban áll, hogy a magyar állam, amely informatív sajtóirodákat tart fenn a külföldön, ezek utján mért nem szállítja le kellő értékűkre ezeket a rágalmakat. A magyar államnak mindenesetre méltóságán alul van az, hogy minden nyomtatott hazugság után védekezzen az ellen, de mégis kívánatos volna, hogy a külföld mértékadó körei előtt komoly munkában, de mégis a nagyközönséghez szólóan kellő megvilágításba helyeztessenek ezek az infámis hazugságok.

Ma ott állunk, hogy a külföldi ujságok lázítják az állam nem magyarjku polgárságának egy részét. Ezuttal az oláhság panaszait lármázzák legjobban, mintha itt olyan világban élnének, ahol tűzzel és vassal irtják őket. Az kétségtelen, hogy az országban a politikai mellett még súlyos gazdasági válság is van, de az egyformán nyomja a nép minden rétegét s az egyáltalán nem tesz kivételt abban, hogy valaki román nyelven vagy magyar nyelven imádkozik-e az istenhez egy falat esőért. S ha úgy volna, ahogy azok a külföldi

közlemények hazudják, akkor bizonyára másként állna a világ itten. Ha azok igazak volnának, akkor nem a magyar nép vándorolna ki Amerikába, hanem az oláh.

Hát annyit el lehet és kell ismerni, hogy a megélhetés gondja egyformán nyom mindenkit, az azonban egyáltalán nem tesz nemzetiségi különbségeket. S a törvények egyáltalán nem tesznek különbséget állampolgár és állampolgár között. Mindenesetre vannak fonák törvények és még fonákabb szabályzatok, de azok egyenlő teherrel nehezdednek mindenkire, s ezeknek a megjavítása semmiesetre sem érhető el izgatással, hanem csak egyetértő és átgondolt munkával.

Különös dolog, hogy a külföldi sajtó egy része állandóan lármáz a magyar állami elnyomásról. Mikor abból egy szó sem igaz. Legfeljebb anynyi igaz, hogy ezek a sajtócikkek lejárvák magukat, s utóbb nem ad nekik hitelt senki. Tisztességtelen hazugságoknak ez a sorsuk. A megérdemelt sorsuk. Vajjon akad-e magyarországi szerb, aki szerbiai viszonyok szerint szeretne élni. Vajjon akad-e magyarországi oláh, aki előtt kedvesebbek a romániai viszonyok, ahol tavaly a bojárok által kizsákmányolt népbe tűzerezredek ágyuztak bele?

A hazug külföldi tudósítások, jól magyarul mondva: kintugató kutyáink ilyesmit nem emlegetnek, csak lármáznak az „elnyomás” fölött. A német eikkiró a felől nem beszél, hogy Németországban mit csinálnak a pózeni lengyelekkel. A francia cikkes sem szól arról, hogy mit csinálnak ők a gyarmataikban. Az angol lármázó sem arról, hogy mit csináltak ők a irekkel, mit a burokkal, s miként fosztják ki és kergetik éhínségbe India lakosságát.

Most, úgy látszik, mi vagyunk a „Prügelknabe”. Mert máson nem lehet, hát rajtunk lovagolnak. Anyi bizonyos, hogy erre a célra nagyon bevalunk, mert meglehetősen türelmes lovak vagyunk. Csendesesen, szinte meglapulva hallgatjuk, olvassuk a rágalmakat, amiket a fejünkre szórnak. Ez a nagy nyugalom kétségtelenül — keleti vonás.

Haladjunk!

Mindenki tudatában van annak, hogy a modern kultúra fejlődésének egyik legfontosabb tényezője: a gyorsírás és Ujvidék város

közönsége mégis sz katlan közömbösséget tanusít e leghasznosabb és nélkülözhetlen tudomány iránt. Pedig ép Ujvidék közönsége az, amely mindenkor nagy uttörője volt a modern műveltségnek és ép Ujvidék az, amely szellemi tevékenységénél és élénk kereskedelmi forgalmánál fogva — mondhatnám — páratlanul áll Magyarország vidéki városai között s mégis alig van 6-7 jó gyorsírója.

Ujvidéken 4 gyorsíró tanfolyam van. Egy a Herger-féle nyelviskolával párhuzamban, egy a főgimnáziumban, egy a polgári fiu- és kereskedelmi iskolában és egy a női kereskedelmi tanfolyamban. Gyorsírókör egyetlen egy van: a gimnáziumban.

A polgári leányiskolában — sajnos — egyáltalán nem tanítják a gyorsírást. A női kereskedelmi tanfolyamban kötelező tantárgy smindamellelt a tanfolyamot elvégzett hölgyeink közül alig van 3, aki legalább 50 szótagot képes lenne egy perc alatt leírni, vagy legalább valami könnyű szöveget hibátlanul legyorsírni. Holott más városokban ép a hölgyek azok, kik legnagyobb buzgalommal igyekeznek a gyorsírást a legtökéletesebben elsajátítani, saját maguk és az ország javára érvényesíteni.

Hasonlóképp állunk a kereskedelmi iskola gyorsíróival is, jöllehet sok kereskedelmi érettségit tett fiatalember könnyebben juthatna neki megfelelő jó álláshoz, ha a gyorsírást jól tudná...

Nem az előadó tanároknak kell keresnünk a hibát, mert azok kötelességszerűen, elismert odaadással végezik fáradságos munkájukat, hanem hiányzik a gyorsírókör, a gyorsírás intenzivebb begyakorlására. A gimnáziumban — a két év előtt megalakult — „Markovits Iván gyorsírókör” munkássága révén igen nagy gyorsíró élet fejlődött és vannak tanulók, kik 160, sőt 190 szótagot is írnak percenkint s ez — határozottan állítom — a kör pontos, célirányos vezetésének, működésének köszönhető.

A Herger-féle gyorsíró tanfolyammal párhuzamban kellene ily gyorsírókört létesíteni kiváló gyorsírótanáraink: Kardos (a gimnáziumi gyorsírókör vezetője), Szemere Gábor és más jelesebb gyorsíróink vezetése mellett. Célja lenne a gyorsírás intenzivebb begyakorlása versenyek, szakszerű felolvasások, előadások által. Tagja lehetne mindenki, aki a levelező gyorsírásban járatos.

Ily gyorsírókör felállítása elkerülhetlenül szükséges. Akik elvégzik a gyorsírótanfolyamokat, nincs alkalmuk a rendszeres gyakorlásra, a szakemberek véleményének meghallgatására. Mig a gyorsírókörben fokozódnék a gyorsírás iránti érdeklődés, nagyobb gyakorlatra tennének szert a gyorsírók a versenyek által; a

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dálnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

felolvasások, előadások s ennek kapcsán megtartandó viták által jobban megértének a gyorsírás szellemét és végeredményként lenne Ujvidéken is gyorsíró élet, lenne Ujvidéknek is számos jó gyorsírója, amire ily mozgalmas városban, amelynek fórumán oly sok jelentékeny esemény játszódik le, igen is nagy szükség van.

Felkérem tehát elsősorban a fenn említett gyorsíró tanár urakat, azután a gyakorlottabb gyorsírókat és végül mindazokat, kik valamit értenek a gyorsírásról, tömörüljünk és alkítsuk meg mihamarább a gyorsírókört; s akik még nem jártasak ebben a tudományban, igyekezzenek azt elsajátítani.

Egyesült erővel kifejtett szakadatlan munkássággal egynéhány év múlva oly eredményt érhetünk el a gyorsírásban, mint amilyent elért Szeged, Sopron, Nagyvárád, Sárospatak stb.

K. V.

HIREK.

Időjárás. A szokatlan nagy kánikulát a napokon át tartó 30° R. s azon felüli hőséget, melyet ember, állat s növényzet egyaránt megsínyelt, e hét szerdáján egy kis permetezés, csütörtök és pénteken pedig hosszabb jótékony eső és tetemes hősüllyedés váltotta fel.

Katonák gyakorlatai. Az ujvidéki cs. és kir. zászlóalj e hó 7-én déli 1 órakor utazott külön hajón Budapestre, ahol e hó 28-ig ezredgyakorlatok lesznek. Ezt követik aug. 29—szept. 2-ig a dandárgyakorlatok Hatvan-Gyöngyös környékén, majd szept. 2—7-ig hadosztálygyakorlatok Derecske vidékén és végül szept. 9—11-ig Püspök-Hatvan-Aszód környékén a záró gyakorlatok, amelyek végeztével az ujvidéki zászlóalj ismét hazajön.

Rókus-ünnepély. Az ujvidéki építészeti munkásegylet jövő vasárnap, augusztus hó 15-én betegsegélyező pénztára javára hangversenyyel és tánccal egybekötött Rókus-ünnepélyt rendez a polg. lövölde helyiségeiben. Belépti díj személyenkint 80 f. Kezdeté d. u. 4 órakor.

A rendőrbjelentési hivatal július havi ügyforgalma a következő volt: ujvidéki lako-

sok új felvétele 62, lakváltozásuk 569; cselédek új felvétele 74, helyváltozásuk 598; idegenek magán háznál 210, vendéglőkben 546. Mint központi kézbesítő hivatalhoz kikézbítésre beérkezett 1899 darab, még pedig sikerrel 1867. Értesítések adattak összesen 1646 esetben s ezek közül eredménnyel 1407. — Külhoni utlevél kiadatott 164, igazolási jegy 10, cselédkönyv 15. Megfigyelő lap összesen meg lett fektetve 906.

Sertésvész. Alig hogy a nem rég elrendelt sertészárlat feloldatott, újabb sertésvész eset miatt ismét sertészárlat rendeltetett el, minek következtében sertések fejhajtása a mai orsz. vásárra betiltatott.

Ebmarások. E hó 3-án Illés Pál 5 éves fiút, 5-én pedig Kramics Maris kis leányt egy-egy kutya megharapta. A megharapott gyermekek kellő óvintézkedés végett a Pasteur intézetbe szállították, a kutyák pedig a törvényben és vár. szabályrendeletben előirt megfigyelés alá helyeztetek.

Baleset. Sulyos baleset érte Oresenyán Radó kovácssegédet, ki a Fraunhofer és társa féle gőztéglagyárban volt alkalmazásban. Nevezett péntek este ugyanis balkezével a gőzhengerek közé nyult, miközben a henger egész kezét elkapta és teljesen összezúzta. A sulyosan sérült kovácssegéd a városi kórházba lett szállítva.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál július 30. — aug. 6-ig bejelentett születések száma 11, még pedig 5 fiú, 6 leány; meghalt: 26.

A tüdővész pusztítása. A belügyminiszter legújabb jelentése szerint f. é. március havában a magyar birodalomban összesen 7542 egyén esett a tüdővész áldozatául. E számban Bács-Bodrog megye 61, Baja 16, Szabadka 57, Ujvidék 25 és Zombor 5 halálozási esettel szerepel.

Amerikai gyémántkirály világszerte utazásából Ujvidékre érkezett és a világ legjobb és legsikerültebb amerikai és párisi gyémánt és ékszer utáztatokból Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt a Winkle-féle palotában egy gyémánt ékszer kiállítást rendezett. Eladásra kerülnek: több mint 100.000 darab gyűrűk,

brossok, nyaktűk, fülbevalók, kolyék, karcsatok, kézelő gombok, kalaptűk, cigaretta szopókák, férfi és női doublé láncok stb. Az összes árak rendkívül mélyen leszállított árban adatnak el. Ami minden más világvárosban 8 koronába került, itt most csak 3 korona. Amerikai Roskopf órák láncsal együtt 6 korona.

A tízforintos bankjegyek. Az osztrák-magyar bank 1901. szeptember 2-iki hirdetményével bevont, 1880. május elseji kelettel ellátott „Tízforint“-os o. é. bankjegyeit, amelyeket a bank főintézetei és fiókjai ez idő szerint még becserélnek, ez évi augusztus 31-ike után sem beváltásra, sem becserélésre el nem fogadják és e nap után a banknak az említett bankjegyekkel szemben való minden kötelezettsége megszűnik.

Jótékony adományok. Dr. Városov Gyula kalocsai érsek a ósziváci r. kat. iskola építéséhez 5000 k., az ófutakihoz pedig 1000 koronával járult hozzá.

Kivándorlás a megyéből. Julius hó folyamán 380-an vándoroltak ki Bácsbodrog vármegyéből. Ezek közül Amerikába 244, Szerbiába 68, Németországba 60 és Romániába 8 váltott utlevelet, 23-an kérelmükkel elutasítottak.

Ósi sirok. Greiner Endre kishegyesi tanító néhány évvel ezelőtt Kihégyes belterületén egy népvándorlás korabeli temetőt fedezett fel. Greiner azóta állandóan kutat a temetőben s a napokban a Bácsmezei Történelmi Társulat muzeumőrével az ósi sirokban több függőt, gyöngyöt és karperecet talált. Megállapították, hogy a leletek az avar-szarmata népek korából származnak. A sirokban az ékszereken kívül apró fekete bögréket találtak. Érdekes a kutatók azon állítása, hogy az avar-szarmata népek nem temetkeztek koporsókba.

Elégett buzatermés. A szomszéd Felső-kaból község határában mult héten kigyuladt a g. kel. szerb kolostor tulajdonát képező buzatermés és a mintegy 20,000 korona értékű gabona teljesen elpusztult.

Nem fizető gevallérok ellen. Országszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a szabóiparosoknak e hó 20—22. napjain Aradon tartandó országos kongresszusa iránt, mely főleg a

TÁRCA.

Levél a Lidórol.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Két kérdést teszek fel: 1) Hát muszáj nekünk folyton csak a politikáról írni??? E kérdés egyszerű, a felelet még egyszerűbb. Hát muszáj? 2) És miért ne kapjon egyszerű életében Gusztó bátyánk egy eredeti hamisítatlan velencei levelet??? És miért ne kapjon?

E kérdések és azonnali feleletek eldöntötték e levél sorsát. Elhatározottat, hogy megíródik. Ime: Utunk Horvátországnál Fiumébe vezet. Szép társaságunk van, a hölgyek eredeti, hamisítatlan bácskai hölgyek, ujvidékiek és egy bájosnál bájosabb szabadkai menyecske. E hölgytársaságot közvetlenül Velencébe küldtük, hogy izelítőül szolgáljon Olaszországnak, milyen formája van a mi kis utazó társaságunknak. Mi férfiak pedig az ujvidéki függetlenségi és 48-as pártnak ama részével, mely Balla Árpád pártelnököt még Taliánországban is követi, egy kis kerülővel és elveink fenntartása mellett Lajbach, Klagenfurt, Vörthi és Veldes tó, valamivel Trieszt érintésével igyekeztünk Velencébe.

Utközben Klagenfurtban tanui voltunk egy érdekes jelenetnek. A város német polgársága új polgármestert választott és ép ottlétnök napján tisztelte meg fáklyásmenettel. Alkalmunk volt látni, hogy fest egy igazi fáklyásmenettel, hallottunk 3 német dalárdát szebbnél-szebb hazafias dalokat előadni. Szemünkre vetik barátaink és elleneink egyaránt a sovinizmust. Megfigyeltünk és láttunk oly erős „nagy német“ — és nem osztrák — nemzeti érzést, hogy ehhez képest a mi sovinizmusunk langyos limonádé. Megfigyeléseinkhez tartozik még annak konstataciója, hogy beszédet senkise tartott és hogy a fáklyákat a város nagyszámú, előkelőbb polgárai vitték.

A vörthi tón végig száguldó gőzhajóból Pörtschachnál kiszálltunk. Az első pillanatokban azt hittük, Magyarországon valahol a Balaton partján, tán Siófokon vagyunk. Szép hazánkban kedvezőtlen felekezeti viszonyok között élő szebbnél-szebb hölgyek egész raja fogad bennünket, jobban mondva a klagenfurti és villachi magyar vadászönkénteseket. A merre fordulunk, mindenhol magyar jökevény, magyar szó. Meggyőződve arról, hogy Pörtschachban elenyészően csekély a keresztény szocialista, nyugodtan tovább mentünk. De ezt az utat már nem irom le, tán egyszer más-kor, annyit azonban méla megadással be kell

vallanom, hogy a vörthi és veldesi tó leirhatatlan szépségei, de még inkább a rengeteg üdülő közönség, valamint a krajnai alpesek magas gazdasági kulturája keserű irigységgel töltötték be bus magyar szívemet. Keserűségünk csak fokozódott, mikor a Szern vadregényes völgyén épült félelmetesen nagyszerű vasut vonalán Triesztet értük el és akarva nem akarva kénytelenek voltunk Triesztet összehasonlítani a mi — a szó-szoros értelmében drága — Fiuménkkal. El innen gyorsan, csak éppen annyi időt engedtünk magunknak, hogy a német szóra vadászönkéntesnek ide küldött Balla sarjadékkal és még egy csomó ifju és kedves magyar fiúval pár kellemes órát töltsünk. Észrevételezem itt, hogy egész ausztriai utunkon úgy találtuk, hogy az önkéntesek nagy része magyar, hogy csak erre-e és miért csak erre, igazán nem tudtuk megmagyarázni magunknak.

Trieszt-velencei ódivatu hajónkon meglehetősen vegyes nemzetközi társaságot találtunk. 2—3 órai tengeri ut után a társaság hölgytagjai nemzeti különbség nélkül majdnem egyhangulag elhatározták, hogy szűz keblük titkát a tengerbetemetik. Ez a tengeri betegség formájába burkolt és rögtön végre is hajtott határozat a férfiakat is magával ragadta. de részben és csak annyiban, hogy többek

hitelesviszo
gyalni s
zés ügyéb
iparosok
állani, ho
fizetni a
pedig leg

A z
szen új
munkásn
elhatároz
hanem e
ezek a m
szültek
hogy bek

Sok
kásból, f
gós pezs
silány bo
nem tudj
félre a p
savat. H
legjobban
készült.
keztető i
melyet a
világos
harmonik
meg a p

Mem
E. V. ál
óra 15 p
f. augus
perckor
33 perck

A v
selyemte
Franciao
mint az
Olaszors
(tavaly 4
(340,000
keleti t
annyit t
Perzsiáb
hasonló
kinai ki
idén sa

között a
sárga, a
kapott.
pártelnök
az osztr
De
betegsé
rálányja
gében.
se fogol
Lid
sülve h
alakított
kel kieg
tön ülés
Elr
tünk ug
nunk a
tudja, h
sziporka
nök ő
E
kul felv
egyéb
közben
rögtönö
azonnal
szőröst
ropogás
dig fel
Ül

hitelviszonyok egységes rendezését fogja tárgyalni s a káros hitelnyújtás elleni védekezés ügyében fog határozni. A hódmezővásárhelyi iparosok azzal az indítvánnyal fognak előállni, hogy a vevőnek már a rendeléskor kell fizetni a ruha árának 30 százalékát, a többit pedig legfeljebb egy hónap alatt rendeznie kell.

A zentai munkásházak. Zentán egy egészen új városnegyed keletkezett: a zentai munkásnegyed. Zenta városa ugyanis nemcsak elhatározta, hogy 400 munkásházat építtet, hanem e határozatát végre is hajtotta s így ezek a munkásházak már nagyrészt elkészültek és azok, akik annak idején kérték, hogy beköltözhesenek, már be is hurcolkodtak.

Sok pénzt ad ki némely ember megszokásból, figyelem híján. A sárgaszínű, émelygős pezsgőt éppen úgy fogyasztják, mint a silány bort, mert a különbséget megbirálni nem tudja. Ha pezsgőt bírálni akarunk, állítsuk félre a poharat s hagyjuk elpezsegni a szén-savat. Ha a szénsav elillant, akkor tudjuk legjobban megbirálni a bort, amelyből a pezsgő készült. Ha émelygős, égetett cukorra emlékeztető ízt konstatálunk, akkor a pezsgő hibás, melyet az értelmes ember visszautasít. Szép világos színét, nemes fajborokból származó harmonikus illatát az „*Andrényi-Sec*” tartja meg a pohárban még órák múlva is.

Menetrend-módosítás. A Sopron Gy. S. E. V. állomásról Kőszegre jelenleg d. e. 10 óra 15 perckor induló 5314 sz. vegyesvonat f. augusztus 15-től Sopronból d. u. 12 óra 18 perckor fog indulni és Kőszegre délután 3 óra 33 perckor fog érkezni.

A világ selyemtermelése. A legfontosabb selyemtermelő országok ezidei termelése: Franciaország körülbelül annyit termelt az idén, mint az előző évben (600.000 kilogramot). Olaszország termelése 10—15%-kal csökkent (tavaly 4.5 millió). *Magyarország és Ausztria* (340.000) és Spanyolország (180.000), a délkeleti tengervidék és Kisázsia (1.8 millió), annyit termelt mint tavaly. A Kaukázusban, Perzsiában és turkesztánban is a tavalyihoz hasonló mennyiséget (900.000) termeltek. A kínai kivitel (tavaly 5 millió), a melyre az idén sanghái jelentés szerint számíthatunk,

között a szőke germán barna, az afrikai néger sárga, a magyar pedig haragos zöld arcszint kapott. A tengeri betegség lefolyása alatt a pártelnökökkel egyetértően megállapítottuk, hogy az osztrák a legegészebb.

De mindennek van vége, még a tengeri betegségnek is. Itt van Velence, a Lagunák királynéja ósdi és mégis oly nagyszerű fenségében. Avatott toll leírta már elégszer, én beleszólok.

Lidó fürdőben elvált utitársainkkal egyesülve hirtelenében alkalmi magyar egyesületet alakítottunk, mely főként bácskai ismerősökkel kiegészítve, ott a homokban és vízben rögtön ülést tartott.

Elnököt nem kellett választani, ott volt közöttünk ugyanis Paul Kálmán Zomborból, főispánunk apósa. „Toute” Bácska ismeri őt és tudja, hogy rendkívüli műveltséggel párosult sziporkázó szellemességénél fogva született elnök ő minden társaságban, ahol jelen van.

E szellemi szórakozáson kívül a kültagokul felvett ifju olasz barátaink gondoskodtak egyéb látnivalókról is. Többek közt fürdés közben lábaikkal csiga és osztriga halászatot rögtönözve, az eredményt ott a helyszínen azonnal el is fogyasztották. A kisebb csigákat szőröstől-bőröstől, jobban mondva héjastól, nagy ropogás között megették, a nagyobbakat pedig felnyitották és kiszüresölték.

Ülésünkön egyhangulag megállapítottuk,

10%-kal kisebbre becsülik, ellenben a japánországi (tavaly 7.2 millió), az idén alighanem nagyobb lesz, mint előzőleg. Az új campagneban körülbelül 23 millió kilogramm gubóra számítanak, holott az 1908/9. évben csak 22.8 millió állott rendelkezésére.

A szép Haverda Mariska regénye. Most jelent meg Haverda Mariska életének érdekes regénye Szabadkán, Vig könyvkereskedőnél. Két szabadkai hírlapíró gyűjti ebben a füzetben össze azokat az érdekes, eddig még nem ismert adatokat, amelyek a szabadkai fogház bűnös szép asszonyának tragédiáját megmagyarázzák. Haverda Mariskát családi körülményei vitték a bűn útjára. Ezeket a körülményeket mondja el vonzó, érdekes előadásban, népies modorban a most megjelent füzet, amely harminc fillérért minden könyvkereskedésben, a lapelárusítóknál és a pályaudvarokon kapható. Az érdekes regényre felhívjuk a közönség figyelmét.

Diana sósborszesz mint háziszer kapható az egész országban. Köztudomásu, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes üzletekben fejedörzsölésre és borotválkozás után arcfecskendezésre az urak használják. A fájdalmakat azonnal csillapítja. Maszirozásra általánosan minden házban csakis *Diana sósborszeszt* használnak. Egy üveg 40 fillér.

Eljegyzési - és „Henneberg”
Lakodalmi - selyem, 135 kor.-tól
Damast - feljebb, **hérmentve**
Eollenne - és **vámmentesen.**
Minta postafordul-
tával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
Seidenfabrikt. **Henneberg** in **Zürloh.**

Felelős szerkesztő: **Pap Sándor.**
Laptulajdonos: **Balla Árpád.**
Igazgató: **Zanbauer Ágoston.**

Közgazdaság.

Régen elmúlt az az idő, amikor a szűret hegyen-völgyön dárídót jelentett. — Ma is örömmel ugyan, az örömben azonban üröm is sokszor csöppen, mert a gazdának pénzébe, sok pénzébe kerül a leszűrt must, amelynek értéke néha alig, vagy nem is haladja túl a

szőlőre fordított kiadások összegét. A *fagy* is sokhelyt jelentékeny kárt tett az idén s így a szüreti eredmények nem mindenütt hangolják öröme a szőlőbirtokosokat.

A mai gazda számított a régénél; de nemcsak azt kell számításba vennie, hogy mennyi volt a tényleges kiadása s mennyi a bevétele, hanem azt is, hogy mennyi táplálóanyagot vont el a szőlőtermés talajától és mennyit es mit kell visszapótolnia, hogy jövőre is legyen lehetőleg nagyobb termés az ideinél. Segítsünk tehát e tekintetben egy kissé a gazdának.

Ha a szőlősgazda tisztán csak bort ad el, a törkölyt, a venyigét pedig visszaadja a talajnak, akkor 25 hektoliter holdankénti terméssel 0.33 kg. nitrogént, 25 kg. káliumot és 0.5 kg. foszfort vont ki a talajból. Ha azonban a venyigét és törkölyt nem adja vissza a talajnak, ami a leggyakoribb eset és ha a terméshez a levélzetet is hozzászámítjuk, akkor körülbelül 70—90 kg. nitrogén, 70—102 kg. káli és 20—25 kg. foszforsav vonatik el a talajból.

Van pedig a korhadt istállótrágyában 0.5% nitrogén, 0.26% foszforsav és 0.63% káli, vagyis 200 métermázsza istállótrágyában 100 kg. nitrogén, 123 kg. káli és 46 kg. foszfor, tehát nem egészen annyi, mint amennyit két egymásután következő 25 hektoliteres termés a talajból elvon. Hogy tehát egyenlően nagy terméseket kaphassunk, minden két évben 200 métermázsza istállótrágyát kellene holdanként kihordanunk. Áll ez a homoktalajokra sokkal inkább, mint a kötött talajokra. Amelyik homoki gazda képes szőlőjének évente 100 métermázsza istállótrágyát adni? Ilyen aligha van az országban és ez az oka, hogy a homoki szőlők termésátlaga nem növekedőben, hanem apadóban van, mert olyan gazda is kevés van, aki műtrágya alakjában adja meg ezt a tápláló anyagmennyiséget, amelyet istállótrágya alakjában nem bír megadni. Feltevé, hogy a homoki gazda csak minden negyedik évben bírja szőlőjét műtrágyázni, akkor a közbeeső páros években, tehát szintén minden negyedik évben 200 kg. szuperfoszfátot, 100 kg. 40%-os kálit kell öszszel kiszórnia, tavasszal pedig 50—60 kg. chilisalétromot.

Ilyen kezelés mellett nem lesz oka panaszkodni termésátlagai csökkenése miatt, hanem ellenkezőleg örömmel fogja tapasztalni termésátlagainak fokozódását.

hogy hiába: a legszebb nő a magyar nő. Bő alkalmunk vált összehasonlítást tenni és hogy nemcsak mi vagyunk ezen a véleményen, igazolta a sok bámulattól kimeredt szem és távra marad száj. Hölgyeinket minden nemzet fiai megbámulták a maguk módja, szokása szerint.

Valaki szóba hozta, hogy csodálatos, ide is annyi magyar jutott, mint akármelyik másik nemzetbeli. Elgondolva, hogy van nekünk otthon szép fürdők elég és ez a sok magyar ebben a szűk világban pénzét biz otthon hagyhatná, lelkiismeretünk megnyugtató végett enyhítő körülményeket kerestünk és találtunk is.

Először is Velence Lidó olcsó, olcsóbb, mint bármelyik hazai fürdők. 7—10-kért a legkényelmesebb igényeket is kielégítő olyan lakást és étkezést kapunk, a mely árban otthon ez elérhetetlen. A mi paprikás és zsíros jó magyar koszthoz szokott gyomrunk persze hogy eleinte lázadozik a 10 féle garnirunggal körülrakott, olajban-vajban sült tengeri hal panes ellen, de a megszokás mellett segítünk is magunkon. Észrevesszük ugyanis, hogy a közös étkezésnél angol, amerikai és német szomszédaink többre becsülik a husételek sós vízben főtt garnirungjait, mint magát a húst. Rendben van, most mi meg a húst szeretjük jobban. Az is igaz, hogy jövőre, ha futja, Karlsbadba kell mennünk.

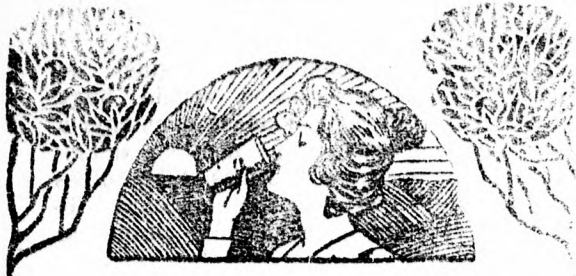
Elég csudálatos, de úgy van, hogy mi magyarok nyáron kuráljuk magunkat, s ezért utazunk, legalább így mondjuk, míg a többi nemzetek fiai szórakozás céljából utaznak és ha bajuk van, otthon gyógyítják magukat.

Még egy jelentős enyhítő körülményt találtunk: a szokatlan és páratlan meleg szeretetet, jobban mondva, lelkesedést, melylyel a jó olasz nép irántunk viseltetik.

Ha valamelyik gyümölcskereskedéssel foglalkozó barátunknál 20 centesimó értékű barackot sikerült vásárolnod 50 centezimáért, úgy biztos lehetsz, hogy az adott ezüst lirából visszajáró 50 centezimát hamis, lukas, összevert vagy egyébként értéktelen 5 és 10 centezi más pénzekben kapod vissza. Ha azután az akként lebonyolított üzlet után elárulod neki, hogy magyar vagy s magyarnak születél, úgy nemcsak a rossz garasokat cseréli ki jóval, hanem még a túlfizetett 30 centezimát is megharmadolja veled és 10-et visszaad. Ez nem tréfa, hanem megtörtént valóság és a meleg szeretetnek lépten-nyomon való megnyilatkozása, mely különösen jól esik, tudva azt, mily kevés a jóbarátunk és jóakarónk. Már pedig, ha tudni és látni vágyásunk arra készlet, hogy idegenbe menjünk, inkább menjünk akkor barátainkhoz, mint ellenségeinkhez.

Az enyhítő körülményeket megtaláltuk s az ülést bezártuk. 8.

Nyílt-tér.

Rohitschi

Tempelforrás

étvágyat gerjeszt és könnyű emésztést és az anyagcserét szabályozza.

Nagybani raktár Magyarországra: Hoffmann József Budapest, V. Báthory utca 8. 1-2

Hirdetések.

Lakás kerestetik.

Négy szobás lakás, mely tiszta és féregmentes legyen, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel, ha lehet, magános ház, f. nov. hó 1-re bérbe vétetik.

1-3 Bővebbet a kiadóhivatalban.

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szesz ki nem folyhat.

Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkeket árusító üzletben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci 74/78.

Helybelli elárúsítók:

Regényi István, Vogel Henrik,

Tóth Antal, Anton Georgievlov,

Josef Kiesz & Sohn, Dietzgen

Imre fia, Leopold Derner.

1-50

Kiadó

egy nagyobb üzlethelyiség. Bővebbet Menrath L. és Fia cégnél.

Ferenc József-tér 3. sz.

2-3

Kereskedősegéd

Divat- és rövidáru üzletben azonnal, legkésőbb *folyó hó 15-iki* belépésre kerestetik.

Megkívánatik a magyar, német és szerb nyelv és kell hogy az illető önálló eladó legyen.

Böhm Ignác,
Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 20.

Vendéglő és cukrászda bérbeadási hirdetmény.

Az ujvidéki polgári céllövészársulat zárt ajánlati versenytárgyalás útján 1910. évi január hó 1-én kezdődő három évi időtartamra bérbeadja a tulajdonát képező, a futaki országot mellett az új ártézi fürdő szomszédságában fekvő vendéglőt és cukrászdát a hozzá tartozó összes helyiségekkel, parkkal és berendezéssel.

A zárt ajánlatok a bérleti összeg megjelölésével a vendéglő és cukrászda akár együttesen, akár külön-külön f. évi *augusztus hó 31-ig* Witz Ferenc lövész-mesternél nyújtandók be, hol a részletes feltételek is megtekinthetők.

A beérkezett zárt ajánlatok a f. évi szeptember hó 5-én d. e. 10 órakor a tűzoltó lak-tanya helyiségében megtartandó lövész-tanácsi ülésen fognak felbontatni és ugyanekkor hozatik meg a bérbeadás tekintetében is a határozat.

Ujvidék, 1909. július hó 29-én.

A lövész-mesteri hivatal.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet

Kossuth Lajos (Fő)-utca 23. szám

alá fogom áthelyezni.

Az átköltözködést megkönnyebbitendő, az összes *arany-, ezüst, és ékszer árut, fali, zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argontor-ezüst, Chinaezüst és mindenféle optikai árut*

meglepően olcsó árakon bocsátom eladásra.

Mindenkinek saját érdekében áll tehát ezen alkalmat felhasználva **rendkívül olcsón bevásárolni.**

Tisztelettel **KRAUSZ SAMU,**

órák, ékszerész, látszerész **UJVIDÉK, Ferenc József (fő)-tér 3. szám**
WAGNER Testvérek-féle házban.

Nagy utcai

lakás kiadó nov. hó 1-jére II. Rákóczi Ferenc-ut

50 szám alatt.

Akar ön önálló lenni?

Dús jövedelmező képviselést szerezhethet előkelő intézettől. Ajánlatok **BLOCKNER I.** hirdető irodájába Budapest, Sütő-utca „Önálló 70” jelige alatt küldendők. 1-2

Szt. Lukácsfürdői

kristályforrás-ásványviz.

Étvágyat javít,

Gyomorrontást megakadályoz.

Főraktár Ujvidék- és környékére: **Bauer Gyula** főnagyerkeskedőnél Ujvidéken. 5-10

Alkalmi vétel.

A villamos világítás bevezetése miatt:

1 drb. 5 lágos bronzlámpa

5 " 3 " " " " " "

8 " 2 " " " " " "

2 " 1 " " " " " "

teljes Auerfelszereléssel és majdnem új állapotban elfogadható áron eladó.

A bronzuszterek magánlakások számára és villamvilágításra is alkalmazhatók. Az ivlámpák kerthelyiségek, korcsmák vagy műhelyek számára felüléne meg. A lámpák darabonként is kaphatók és az üzlethelyiségben megtekinthetők.

KRON KÁROLY FIA

divatáruháza Ujvidéken.

1-3

CARL KRONSTEINER

Időjárással dacoló, mész-

Façade-festékei 50 árnyalatban kgrja 24 fl. től feljebb.

Évtizedek óta igen jól bevált és minden utánzatot felülmúló. Egyetlen célszerű mázolóanyag homlokzatokon, melyek már színesre voltak.

Mintakönyv és prospektus ingyen s bérmentve. Raktárak minden nagyobb városban.

Emailfaçade-festékek

moshatók, egy vonással fednek, alapmázolás felesleges, sománcsilárd, csak hideg vízzel keverve, azonnal használható, antiszeptikus, méregmentes, lúgosos. Ideális más belső helyiségekre, faépítményekre, mint fészer, pavillon, kerítések stb.

Kapható minden árnyalatban, költség m²-je 5 fl.

Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.

9-12

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.

a Központi Hitelintézettel szemben.

Miben a borozóban kizárólag Schwarz József ur legkitünőbb saját természetes borai saját özésű bortörkölyes szilviorumi Kamenicán a Paraga hegyen fekvő 20 holdas zöllogéből poharankintés zárt palackokban mérsékelt áron kerülnek kimerésre.

Megrendelések hordókban 50 literől feljebb Schwarz Testvérek c. irodájában Káltér 12. sz. alatt felvétetnek.

Az étkezöben lehet jó és olcsó ételket kapni. 32-50

Tudomásul.

Van szerencsém a t. közönség és üzletfeleim szives tudomására hozni, hogy mindenemű villamos berendezéseket, házi vezetékeket, erőátviteli munkát, kirakatberendezéseket, reklam-világítást jótállás mellett és mérsékelt áron elvállalok, valamint mindennemű vízvezeteki, klozet és fürdő-berendezéseket, nem különben házi-sürgöny berendezést elvállalok.

E szakmába vágó összes javítások eszközzésére vállalkozom. Tisztelettel

6-10

Bernold Lipót és társa.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

ÜDIT-GYÖGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vese-medence idült hurutjainál, húgykő- és fűvény-képződésnél a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva.

Képviselőt és főlerakat: Dietzgen Imre
1-12 Flia cégnél Ujvidék.

Miért vesz minden szegény és gazdag

25-26

DIANA sósborszeszt?

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőtletéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA SÓSBORSZESZ.

Bedörzsölés útján a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak,

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségétől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. Hajón utazókat megóvjá a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipárlását, a gyakori mandula- és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat

Munkások,

kik testi erejük útján szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát- és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Az egész országban mindenütt kapható.

Egyedüli készítő: **Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.**

Minden üvegnek plombálva kell lenni. Használt „DIANA sósborszesz” üvegeket nem veszünk vissza.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett	Egy üveg Diana sósborszesz 44 fillér.	Egy n. üveg Diana sósborszesz 1 kor. 10 fillér.	Egy legn. ü. Diana sósborszesz 2 kor. 20 fillér.
---	---------------------------------------	---	--

Hivatalnokok, dijnokok,

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találnak a DIANA-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatásosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápoló szer,

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbört simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Fejfájásban

szervenédők állítása szerint a DIANA-sósborszesz biztosan hat és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA SÓSBORSZESZT

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőtelve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel:

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.
Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.
Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.
Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy hosszú éveken át fenálló **fegyver-üzletemet** a temerini-utca 12. sz. házból a **Kossuth Lajos-utca 30 számú r. kat. hitközségi épületbe** helyeztem át, ahol nemcsak minden rendszerű és fajtájú **fegyvert és töltényeket**, hanem e szakba vágó mindennemű **sport-árakat** is tartok, ezenkívül pedig **javításokat** is elvállalok s azokat gyorsan és megbízhatóan végezem.

A temerini-utcában eddigelé fenállott főüzlet a műhely mellett ugyanott mint **főküzlet** továbbra is fenmarad, minek szives tudomásul vételét kérem. **Jó családból tanonc azonnal felvétetik.**

Teljes tisztelettel

Burmann Sándor
fegyverműves Ujvidék.

2-12

10840. sz. 1909.

Temesvári vásárhirdetés.

Az Idel Temesvári Szent-Jakab

országos vásár

f. é. augusztus hó 12-étől bezárólag augusztus hó 16-áig fog megtartatni. — *Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra augusztus hó 12-étől, csütörtök reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.*

Temesvárott, 1909. évi július hó 7-én.

A városi főkapitányságtól:

Beé Ferenc, főkapitány.

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGETISZTÍTÓ ÉS
KELMEFESTŐ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. (Klotild palota.) V., Harmincad-utca 4.
VI., Andrassy-ut 16. VIII., József-körút 2.
VI., Teréz-körút 39. IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

5-10

Matkovits

szobafestő

és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTÉMPLOMHÁZ.

Eladó.

A Duna kö-
zelében elte-

Eladó.

rülő szőlőtelepen mintegy 1/3 hold *nemes füzes* termése előnyös áron eladó. **Idel Illés**

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főter, saját ház Pazar berendezés, látványosság. **Telefon 105.**

ALAPÍTOTT 1866-ban.

Fűszer, csemegé-, sajt, saját termésti borok, valódi szerémi szilvórium kereskedés.

Bel- és külföldi borok.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservek
Vadak
Hízalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
Neműek.

Legfinomabb teák.

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler-Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Önközött gyümölcs.

Töltött francia
Dinnye
Magyar és francia penegók
Kassai s prágai nodar
Angol husos szalonna
Füstölt lamm
Óriás kelet-tengeri hering.

Összennak és jourok részére hideg platnik és halak díszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen osomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árlap ingyen és bérmentve.

Futókocsik, kétkerekű kocsik, homok-futókocsik, hajtókocsik, vadászati hajtókocsik, coupék nyitott és félfedeles kocsik, landaui kocsik, omnibuszok mentőkocsik, halottaskocsik

valamint mindennemű

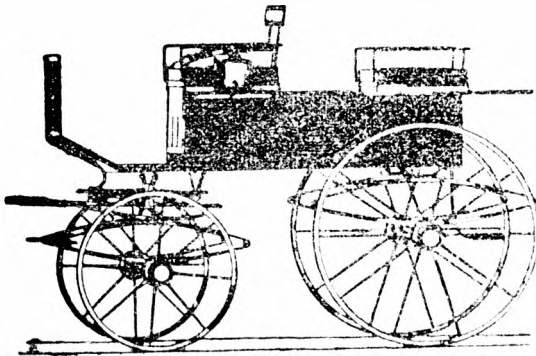
luxus- és üzleti-kocsik a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Első délmagyarországi kocsi- és gőzhajtógyár gőzfűrésztelep

REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY

Megyei — Interurbán Telefon 134.

UJVIDÉK, (a Limán-on).

Hajlított kocsialkatrészek nagybani gyártása.

Használt kocsik javíttatnak vagy becseréltetnek.

Legújabb kitüntetés: London 1908. arany érem.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkút, az ásványvizek királya, kúszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuvíz

Baross, vesebaj ellen
Borhegyi, húgyhajtó
Boholti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légszűrés ellen
Margitfalvi, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászón-főkút (Salutaris,) jód és lithium tartalmu
Répáti, égvényes ásványvíz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Szojkal, enkorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Ujvidéki képviselő: Schosberger Adolf, továbbá kaphatók a vizek még: Dietzgen I. és Fiai, Wagner Testvérek, Ludwig J. és Stefanovits L. Fia cégéknél.